

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Idunna. En Nytaarsgave for 1811

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Idunna. En Nytaarsgave for 1811", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1810_148A-txr-shoot-idm60.pdf (tilgået 31. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Oversigt over manuskripter og tryk

Manuskripter

Der er ikke bevaret noget komplet manuskript til værket.

I Grundtvig-arkivet, Det Kongelige Bibliotek, København, findes følgende manuskripter, som muligvis kan knyttes til tilblivelsen af *Idunna. En Nytaarsgave for 1811* :

Signatur	Type	Indhold
Fasc-nr. 225.3.3.	Forarbejde	Excerpt, muligvis benyttet til korstogsdigtene
Fasc-nr. 386.57.	Udkast	Anmærkning til sætteren med udkast til dedikation i to strofer, som Grundtvig ønsker placeret foran fortalen

Førstetrykket

Nummer i *Bibliografien* : 148A.

Udgivelsen af *Idunna. En Nytaarsgave for 1811* blev annonceret første gang den 28. december 1810 i *Kjøbenhavns kongelige alene privilegerede Adressecomptoirs Efterretninger (Adresseavisen)*. Annoncen lød: "Fra Pressen er udkommen: 1) Iduna [sic], en Nytaarsgave / for 1811, af C. B. S. [sic] Grundtvig, Cand. i Theolog. med 12 / fine Kobbere, stukne af Juri, for 16 mk. i Mat.[erie], indb. paa / Velin og Skrivpapir mere (...) faaes / hos G. Bonnier i Kronprindsensgade 33". Forlæggeren og trykkeren var således G. Bonnier, men titelbladet oplyser, at bogen er trykt i flere bogtrykkerier; nederst på sidste side af "Sværdet Tirfing" fremgår det, at denne del er trykt hos P.D. Kiøpping. *Adresseavisens* annonce stod under overskrifterne "Tilkjøbs anvises" og "Nytaarsgaver".

I *Adresseavisen* den 4. januar blev annonceret et oplag af bogen uden kobberstik og tilhørende digte: "Nytaarsgaven *Idunna* af N. F. S. Grundtvig, / Candidat i Theologien, kan og faaes uden Kobberne for / 9 mk. G. Bonnier, Kronprindsensgade 33". Og i *Adresseavisen* den 12. januar 1811 blev bogen annonceret hhv. uden og med kobberstik samt tilhørende digte: "Idunna, en Nytaarsgave for 1811 af N. F. S. Grundtvig, Candidat i Theologien, koster uden Kobbere heft. 9 mk. og / med 12 Kobbere stukket af Jury i Mat.[erie] 16 mk., indbunden / mere, hos Bonnier i Kronprindsensgade No. 33".

Som det fremgår har bogen kostet 16 mark for eksemplarer, der indeholder de 24 blade med kobberstik og månedsdigte, og 9 mark for eksemplarer uden. Annoncerne oplyser ikke prisen for indbinding, der blot angives som "mere" i forhold til den anførte pris. Men i et brev af 27. december til Grundtvig oplyser Christian Molbech, at prisen for et indbundet eksemplar af *Idunna* er 4 rigsdaler, svarende til 24 mark (Molbech og Grundtvig 1888, s. 51). Indbindingen af bogen og den valgte papirtype, formentlig velin, har altså i dette tilfælde kostet 8 mark.

Oplagenes størrelse er ukendt.

Senere udgaver

Et "Andet Oplag" blev udgivet i 1815 (muligvis allerede i december 1814) med titlen *Idunna. En Nytaarsgave*. Oplaget er et uforandret genoptryk uden månedsdigte og kobberstik. Der er muligvis tale om et restoplag af førstetrykket, udgivet med nyt titelblad. I *Bibliografien*, nr. 148B, anføres et eksemplar, hvor digtet "Nytaarsaften" er placeret efter fortalen. Et eksemplar fra Det Kongelige Bibliotek er besigtiget, hvor dette digt ikke er med, og hvor bogen indledes med titelbladet til "Sværdet Tirfing", fulgt af fortalen, resten af "Sværdet Tirfing", "Skemtevers" og "Sagakvad". Det har ikke været muligt at finde andet oplag af *Idunna* annonceret i *Adresseavisen*.

I *Nordiske Smaadigte* fra 1838 medtog Grundtvig i omdigtet form "Sværdet Tirfing" (s. 4-62) og tre af

sagakvadene, hhv. "Odin og Saga" (s. 63-66) og "Peter Eremit", nu med titlen "Pillegrimen" (s. 67-69), samt med titlen ændret fra pluralis til singularis i forhold til *Idunna* "Kors-Toget" (s. 70-72).

Svend Grundtvig udgav i 1869 udvalget *N.F.S. Grundtvig. Digte*, hvori sagakvadet "Odin og Saga" er genoptrykt (s. 16-19).

Bibliografisk beskrivelse

De anvendte eksemplarer

- Eksemplar fra Det Kongelige Bibliotek, katalognr. M, 26517 8o, (stregkode 130012961228) (beskåret og indbundet)
- Eksemplar fra Grundtvig Biblioteket, katalognr. 3.2, ex. 2 (beskåret og indbundet)
- Eksemplar fra Grundtvig Biblioteket, katalognr. 3.2, ex. 3 (beskåret og indbundet)
- Eksemplar fra Grundtvig Centeret (Otto Møller-samlingen) (beskåret og indbundet)

Eksemplar 3 rummer ikke afsnittet "De tolv Maaneder" med tilhørende kobberstik. I eksemplar 4 er digtet "Nytaarsaften" placeret efter fortalen. Eksemplar 4 rummer ikke indholdsoversigt og rettelsesliste bagest i bogen.

Eksemplar 1 er valgt som grundtekst og har også afgivet faksimiler til udgaven. Den følgende bibliografiske beskrivelse tager udgangspunkt i eksemplar 1.

Formler

Format: 12o.

Eksemplaret er beskåret, og bogblokken måler ca. 125 × 73 mm. Det er ikke lykkedes at finde et ubeskåret eksemplar.

Kollationsformel: $\pi 2 2\pi 4 3\pi 12 (3\pi 1+1 3\pi 2+1 3\pi 3+1 3\pi 4+1 3\pi 5+1 3\pi 6+1 3\pi 7+1 3\pi 8+1 3\pi 9+1 3\pi 10+1 3\pi 11+1 3\pi 12+1)$ A-F12 G6 H1 / 1.

Signaturformel: \$2 signeret (+ A3,4,5; + B3,4,5; - A1).

Pagineringsformel: 98 blade, pagineret [4], I, II-VIII, IX-LVI, 1-3, 4-72, 73-75, 76-120, 121-123, 124-158, 159-160 [= iv, LVI, 160] (145 fejltrykt som 135).

Bogens format er duodecimo. Den består af et præliminært, usigneret læg på 2 blade, et præliminært, usigneret læg på 4 blade og et præliminært, usigneret læg på 12 blade; derefter følger seks komplette, signerede læg på 12 blade, et signeret læg på 6 blade, et signeret læg bestående af et enkelt blad og et usigneret blad ligeledes bestående af et enkelt blad. Ved hver af de 12 blade i det tredje præliminære læg er indklæbet et kobberstik (s. XI, XV, XIX, XXIII, XXVII, XXXI, XXXV, XXXIX, XLIII, XLVII, LI og LV), jf. kollationsformlen. Det første signerede læg (A) bærer signatur på bl. [2]-[5], de næste to signerede læg (B og C) bærer signatur på de første fem blade, og de næste fire læg (D-G) på de to første blade. Det sidste signerede læg (H) bærer kun signatur på dettes ene blad. Der er således arksignaturer på s. [3], 5, 7 og 9 (A2, A3, A4 og A5), på s. 25, 27, 29, 31 og 33 (B, B2, B3, B4 og B5), på s. 49, 51, 53, 55 og 57 (C, C2, C3, C4 og C5), på s. [73] og [75] (D og D2), på s. 97 og 99 (E og E2), på s. [121] og [123] (F og F2), på s. 145 (fejltrykt som 135) og 147 (G og G2) samt på s. 157 (H).

Det første og det tredje præliminære læg er upagineret, det andet præliminære læg er pagineret med romertal, de øvrige læg med arabertal. Der er stum pagineret af s. I, IX-LVI, 1-3, 73-75, 121-123 og 159-160.

Indholdsoversigt

[i] *titelblad*. [ii] *blank*. [iii-iv] *Nytaarsaften*. [I]-VIII *Fortale*. [IX] *De tolv Maaneder*. [X-LVI] *tekst med tilhørende kobberstik*. [1] *Sværdet Tirfing*. [2] *blank*. [3]-72 *tekst*. [73] *Skemtevers*. [74] *blank*. [75]-120 *tekst*. [121] *Sagakvad*. [122] *blank*. [123]-158 *tekst*. [159-160] *indholdsoversigt og trykfejl*.

Papirkvalitet

Håndgjort uden kædelinjer og vandmærker (velin). Papiret er med tiden blevet gulnet og plettet.

Omslag

Der er ikke fundet eksemplarer, hvor det originale omslag er bevaret.

Intern varians

Tekst

Eksemplar 3 indeholder ikke afsnittet "De tolv Maaneder" med tilhørende kobberstik. Eksemplar 4 rummer ikke indholdsoversigt og rettelsesliste bagest. Derudover er der ikke fundet intern varians.

Materiale

Eksemplar 1 er lettere skæmmet af en brugers blyantmarkeringer og udraderinger, især ved interpunktion. Desuden kan man pga. beskæring ikke læse angivelsen "i flere Bogtrykkerier" nederst på titelbladet. Papiret i eksemplar 1 er af en stivere kvalitet end i de øvrige eksemplarer, der har tyndt, ribbet papir med kædelinjer. Eksemplar 2 er hårdt beskåret i højden. Papiret i eksemplar 4 er meget velbevaret.

Tekstkritik

Anvendt litteratur

- *Adresseavisen* (1810), 28. december, tillæg til nr. 304. København
- *Adresseavisen* (1811), 4. januar, nr. 3. København
- *Adresseavisen* (1811), 12. januar, tillæg til nr. 10. København
- *Bibliografien*, se Johansen, Steen (1948-1954)
- Grundtvig, N.F.S. (1838) *Nordiske Smaadigte*. Christiania
- Grundtvig, N.F.S. & Christian Molbech (1888) *Christian Molbech og Nikolai Frederik Severin Grundtvig. En Brevvexling*, udg. af Chr. K.F. Molbech & Ludvig Schrøder. København
- Grundtvig, Svend (1869) *N.F.S. Grundtvig. Digte*. København
- Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*. København
- *Registrant over N.F.S. Grundtvigs Papirer* (1957-1964)